

TAMPEREEN
TEATTERIMUSEO

EINO

Tarinoita tamperelaisen teatterin
maailmasta ja historiasta

*Liisa Roine oli mukana Rauli Lehtosen
Tampereen Teatteriin ohjaamassa
menestysnäytelmässä West Side Story.
Kuva TT/arkisto.*

Uusi koti
loistosijainnilla.
Ikkunat auki
maailmaan.

KOTEJA JÄRJELLÄ JA TUNTEELLA

 yit.fi/asunnot

Teatterineuvoksen visualisointi

TAMPERE KESKUSTA

Rakennamme Tampereen keskusta-alueelle uusia kaupunkikoteja.

Haaveiletko kodista tamperelaisen elämän keskipisteessä? Asuminen modernissa kaupunkikodissa Tampereen keskustan tuntumassa antaa sinulle joka päivä uutta inspiraatiota ajanviettomahdollisuuksien valintaan. Voit tehdä arjestaasi helposti juuri itsesi näköistä. Teatterit, kahvilat, kaupat ja ravintolat ovat uuden kotitalosi lähellä ja tekemistä riittää joka päivälle!

Tutustu Tampereen YIT Koteihin ja liity Kotipiiriin osoitteessa yit.fi/tampere; saat ensimmäisten joukossa lisätietoja alueelle suunnitelluista uusista kodeista!

Otavallanhovin visualisointi

JÄLLEEN HUIPPUPALAUTE YIT KODIN OSTAJILTA

Asiakkaamme kiittelivät etenkin asuntojensa laatua, palveluamme ja aikataulujen pitävyyttä.

Lue lisää
yit.fi/epsi

Päätoimittajan kynästä

Tampereen Teatterimuseo takoo digitaalisena eli virtuaalisena museona hienoja lukuja. Museo avattiin tammikuussa 2022 ja kun kesäkuun alussa tarkistimme sivuilla kävijöiden määrän, se oli huikea, reilusti yli 50.000 kävijää. Kiitos kaikille!

Haluan heti tähän aluksi esittää suuren kiitoksen kaikille yhteistyökumppaneillemme, jotka ovat tehneet mahdolliseksi sen, että sivujen käyttö ainakin toistaiseksi on kaikille ilmaista.

Museotoimikunta koostuu teatterin eläkeläisistä, aktiivisista sellaisista. Liisa Roine ja Seppo Mäki ovat kaikkien tuntema näyttelijäpariskunta, Anna-Liisa Tapio on henkilönä moniosaaja niin teatterissa kuin siviilissäkin; hänen sydäntään lähellä on toimia erilaisissa hyväntekeväisyysprojekteissa.

Olli-Pekka Ulkuniemi on teatteriohjaaja, joka hallitsee niin käsikirjoitukset kuin tuottamisenkin. Tarja Kankainen on tanssin moniammatillinen, hyvin aktiivinen ja osaava materiaalin tuottaja. Hänen kynästään on syntynyt tamperelaisen tanssin historiaa käsitteleviä tekstejä.

Käsikirjoittajina ja tutkijoina ovat toimineet alusta asti kirjailija, käsikirjoittaja ja tutkija Juha Hurme sekä toimittaja ja tutkija Jussi Lehtonen. Heidän kynästään on syntynyt laajoja ja hyvin syvälle luotaavia kirjoituksia jo edesmenneistä teatterin tekijöistä.

Teatterikasvatuksen dosentti ja filosofian tohtori Leo Levanen Tampereen Yliopistosta on tärkeä tukijamme ja myös aktiivisesti mukana toiminnassa.

Sitten se huikea eri ammattilaisten osaaminen, joka on saatu yhteistyöhön mukaan.

Graafisen suunnittelijan Juha Kurkikankaan kädenjälki näkyy kaikessa esillä olevassa verkko- sekä printtimateriaalissa. Jari Nieminen on yrityksensä Artest Oy:n kautta mahdollistanut tekniikan alustan museon käyttöön ja samalla nostan esille myös Miro Niemisen, joka toimii Artest Oy:n koodinikkarina. Pekka Kivisen apu on todella merkittävä, koska kuvamateriaalit kulkevat hänen käsiensä kautta ennen nettisivustolle vientiä.

Toimittaja Katariina Fleming on henkilö, jonka ammattitaito on vertaansa vailla. Tieto ja osaaminen teatterista ja sen eri osa-alueista on käsittämättömän laaja. Kaiken lisäksi myös teatteriesitysten kritiikit syntyvät hänen käsistään.

Ison työn muisteloiden tallennuksessa ovat tehneet kuvaajat Ari Mäkelä ja Harri Valoma. Heille myös suuri kiitos!

Kaiken takana on Tampereen Eino-klubi ja sen noin 140 aktiivista teatterin eri alojen huippuammattilaista. Eino-klubin ansiosta Tampereen Teatterimuseo -hanke sai alkunsa vuonna 2016. Tammikuun 24. päivä vuonna 2022 museo avattiin ja suosio on ollut aivan upeaa.

MUISTA OSOITE: www.tampereenteatterimuseo.fi

Kunnioittaen

Esko Raipia
teatterineuvos

www.tampereenteatterimuseo.fi

Teatterin rooli elinikäisessä oppimisessa

Leo Levanen

Leo Levanen on Tampereen Yliopistossa työskentelevä teatterikasvatuksen dosentti ja filosofian tohtori.

Elinikäinen oppiminen on noussut nyky-yhteiskunnan keskiöön. Tämä on nostanut teatteritaiteen ja teatterikasvatuksen merkitystä elinikäisen oppimisen taitojen ja valmiuksien antajana ja kehittäjänä. Teatteriteon vahvuudet, ulottuvuudet ja monipuolisuus elinikäisen kasvun ja oppimisen virikkeenä sekä lähteenä ilmenevät hyvin sen perusluonteesta.

Elinikäinen oppiminen edellyttää uudenlaista oppimateriaalia. Tällaisen lähdeaineiston etuja ovat muun muassa helppo saavutettavuus, saavutettavuuden yhdenvertaisuus, aineiston jatkuva päivittäminen ja käytön edullisuus, mieluiten maksuttomuus. Tällainen aineisto on yleensä verkkopohjaista, kuten Tampereen Teatterimuseon ilmaiset virtuaaliset verkkosivustot.

Esitän vain muutamia olennaisia esimerkkejä siitä, missä asioissa ja suhteissa teatterin asiantuntemusta voi hyödyntää monen muun alan kuten kirjallisuuden, kasvatuksen ja muun käyttäytymistieteen, yhteiskuntatieteiden, historian, psykoterapian, viestinnän ja normin mukaisen käyttäytymisen määrittelyssä oikeustieteenkin opiskelussa sekä tutkimuksessa ja muussa työssä.

Teatteriteon ydin on draaman ja sen sanoman tulkinta viestintänä ja vaikuttamisena. Teatteritaiteellinen viestintä ja vaikuttaminen ovat taiteen valtaa, vallankäyttöä ja vaikutuskykyä. Teatteritaiteessa vaikuttamisen ja vaikutuksen kuvaus ja selitys ovat samalla vallankäyttöä sulautumalla siihen. Vallan käyttö sulautuu vallan tulkintaan olemalla pitkälle vallan tulkintaa siten, että taiteilija käyttää valtaa, vaikuttaa kuvaamalla ja selittämällä inhimillistä valtaa ja vallankäyttöä sekä tämän vaikutusta ihmisen tietoisuuteen, käyttäytymiseen ja muuhun toimintaan.

Teatteriesityksessä vallan ja vallankäytön sekä niiden kuvauksen ja tulkinnan ydin ja ydinkohde ovat vastakkaisten voimien kamppailu ja konflikti. Draaman teatteritulkinta samoin kuin draamallinen toiminta ja siten teatteritaiteellinen viestintä ja vaikuttaminen sekä niihin sulautunut vallankäytön ilmentäminen ovat perusluonteeltaan vastakkaisten voimien ja tavoitteiden välisen jännitteen, pyrkimysten, kamppailun ja konfliktin ilmentämistä siten, että ne konk-

retisoituvat henkilöhahmoiksi, niiden tavoitteiksi ja tämän mukaiseksi käyttäytymiseksi.

Draamallinen toiminta konkretisoi, kuvaa ja selittää draaman ja sen tulkinnan sanomaa henkilöhahmojen ajatteluna ja käyttäytymisenä tilanteessa, olosuhteissa sekä tämän kehityksenä henkilöiden keskinäisen ja henkilöiden ja tilanteiden välisen vuorovaikutuksen funktion näkökulmasta.

Teatteriesitys viestintänä ja vaikuttamisena on teatterikasvatuksen ja teatteriterapian ydintä. Taide, kasvatusta ja psykoterapia sulautuvat teatterinteossa yhteisen ytimensä perusteella taiteellis-kasvatuksellis-psykoterapeuttiseksi ykseydeksi siten, että ne ovat olennaisesti kasvua edistävää kasvatusta, etenkin tulkinta- ja ymmärtämisprosessin modifiointia.

Teatteritaiteen kasvatuksellinen, psykoterapeuttinen ja muu yhteiskunnallinen vaikutus on pitkälle todellisuuden ja ihmisen tietoisuuden vuorovaikutuksen eli yksilön tajunnan ja toisaalta hänen yhteiskuntansa ja muun elämäntilanteensa sekä muuttuvan maailman vuorovaikutuksen tulkintaa, ymmärtämistä ja kehittämistä. Tässä draamallinen toiminta sekä sen kuvitteellinen totuus ja todellisuus kuvaavat ja selittävät tosielämän toimintaa sekä sen reaalista totuutta ja todellisuutta.

Realistisen taiteen totuudella ja todellisuudella ymmärretään sekä reaalistuneita, toteutuneita että realistisia mahdollisuuksia. Siten taiteellinen ilmaisu auttaa elämäntilanteen ja sen tiedostamisen vuorovaikutuksen realistisoinnissa ilmentämällä kohdetta sekä olemassaolevana, todellistuneena että potentiaalisena, toivottavana ja vaihtoehtoisena kehitys- ja muuna mahdollisuutena. Kyetäkseen aktivoimaan yleisöä elämän kehittämiseen ja uudistamiseen teatteriesityksen on esitettävä ja osoitettava sekä se, miten asiat ovat että myös se, miten ne voisivat olla tai miten niiden pitäisi olla.

Teatterinteossa osallistaminen keskittyy omakohtaisen kokemuksen, tiedostamisen, ymmärtämisen ja muun draaman tulkintaan osallistumisen sekä ihmis- ja maailmaku- van kehittämiseen ja kehittymiseen. Osallistuminen taas

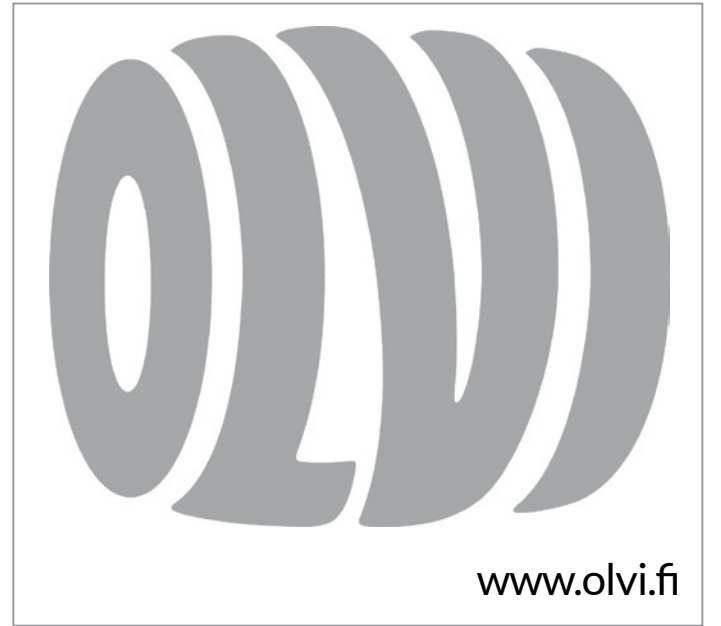
kohdistuu muutoksen, uudistumisen tarpeen tiedostamisen lisäksi muuttamaan, vaikuttamaan ryhtymiseen sekä siihen motivointiin ja aktivointiin. Teatteritaide sekä ilmentää todellisuutta ja edistää todellisuuden ilmenemistä kehittämällä ihmisen tiedostamista ja tietoisuutta että vaikuttaa todellisuuteen innostamalla ja aktivoimalla ihmistä osallistumaan, toimimaan ja vaikuttamaan.

Draaman ja sen sanoman tulkinta on draaman tulkitsijan luomistyön yhdistämistä draamakirjailijan luomistyöhön siten, että teatteritaiteellinen luomistyö huipentuu näyttelijöiden ja yleisön väliseen yhteistyö- ja vuorovaikutusprosessiin teatteriesityksessä. Ohjaaja ja näyttelijät täydentävät oman tavoitteensa ja tarkoituksensa mukaisesti draaman sanoman draaman ja sen tulkinnan sanomaksi, joka selventää ja syventää draaman tulkitsijan käsityksen mukaisesti kirjailijan ajatusta ja tarkoitusta. Teatteriesityksessä katsojat täydentävät sitä omalla ajattelullaan ja tulkinnallaan.

Taiteilijan merkittävimmät ja määräävimmat mahdollisuudet ja keinot vaikuttaa ovat kyky ja taito sulauttaa tavoitteensa taiteelliseksi totuudeksi ja taiteelliseksi yleistykseksi eli tyypiksi sekä tämän rakentamaksi vakuuttavaksi ja vaikuttavaksi sanomaksi. Realistisen taiteen totuus ja todellisuus rakentuvat todellisuudesta saatavan reaalisen aineksen ja sitä muokkaavan taiteilijan luomistyön avulla tuotetun kuvitteellisen ja potentiaalisen aineksen vuorovaikutuksesta. Realistinen taide yleistää ja ilmentää kohdetta tyypillistämällä eli olennaisia ja merkittäviä asioita korostamalla ja selventämällä. Taiteellinen tyyppi syntyy yleistämisen ja yksilöllistämisen vuorovaikutuksesta siten, että yleinen ja yhteinen sulautuvat ja ilmenevät yksityisessä ja erityisessä.

Draaman ja sen teatteritulkinnan sanomaan syventymisen kaksi keskeistä suuntausta ovat stanislavskilainen eläytyminen ja samastuminen ja brechtiläinen vieraannuttaminen, etäännyttäminen. Ne täydentävät toisiaan draamalliseen toimintaan ja todellisuuteen syventymisessä sekä aktiivisessa ja produktiivisessa osallistumisessa. Niiden vuorovaikutus mahdollistaa sen, että katsoja samanaikaisesti sekä eläytymällä syvästi kokien että vieraannuttamalla kriittisesti havainnoiden kypsyttää mielessään johtopäätöksen teatteriesityksessä.

Realistinen teatteritaiteellinen viestintä ja vaikuttaminen rakentavat sanoman rationaalisen ja emotionaalisen aineksen vuorovaikutuksen voimakkaaksi kokemukseksi. Taiteos muodostaa samanaikaisesti tiedostettavien elämyksellisten ajatusten ja ajatuksellisten tunteiden ykseyden siten, että ajatus ilmaistaan tunteen kautta tunteen johdattaessa ajatusta. Taiteen sisältö määräytyy kohteen rationaalisen mieltämisen pohjalta, mutta tämän mieltämisen muoto saa voimakkaan emotionaalisen latauksen.

EINO. Tampereen Teatterimuseon tarina- ja uutislehti 2/22. Julkaistu kesäkuussa 2022.

Julkaisija:
Tampereen Teatterimuseo ry
Päätoimittaja:
Esko Raipia

Taitto ja grafiikat:
Juha Kurkikangas
Vastaava sisältötoimittaja:
Katariina Fleming
Ilmoitusmyynti:
sirpa.savola@komediateatteri.fi
Painopaikka:
Tamkopia, Tampere

tamkopia

Tuija Vuolle hehkui maalauskomedioissa Viola Turpeisena, puolisona Risto Salmen P.A.Turpeinen. Kuva TV2/arkisto.

Teatterineuvos Tuija Vuolle

teki pitkän, upean uran Tampereen Teatterissa

- tuttu myös television maalauskomedioista

Katariina Fleming

Tuija Vuolteen näyttelijänura alkoi jo pikkutyttönä. Isä, Antti Vuolle, näytteli Kalle Aaltosen morsiamessa Kajaanissa ja otti noin viisivuotiaan tyttärensä mukaan näyttämölle. Tuija oli yksi valkoisiin pukuihin puetuista pienistä merisotapojista.

Siitä alkoi pitkä ja vaiherikas ura, joka on kestänyt jo 62 vuotta eikä vielä ole loppunut. Vaikka Tuija Vuolle täytti juuri 80 vuotta, palo näyttämöön ei ole sammunut.

Kajaanissa syntynyt Tuija Vuolle muutti äitinsä kanssa Poriin seitsemänvuotiaana – äiti halusi palata kotikaupunkiinsa. Tuijan veli Olavi oli hukkunut kuusivuotiaana Kajaanin Ämmäkoskeen, ja hänet löydettiin vasta viikon päästä. Se oli koko perheelle suuri tragedia - vanhemmat erosivat pian sen jälkeen.

Tuija ikävöi kovasti isäänsä ja lähti Porista yksin alle kymmenvuotiaana hakemaan häntä Sotkamosta asti. Isä heltyi ja palasi perheen luo. Työpaikan hän sai Porin teatterista, mutta menetti sen liiallisen alkoholin käytön takia ja päätyi yövartijaksi.

- Isälläni oli samat piirteet kuin minulla: tietty epävarmuus ja huono itsetunto. Onneksi minun ei ole tarvinnut turvautua alkoholiin, pohtii Tuija.

Rauha-äiti oli parturi ja tutuiksi tulleet näyttelijät alkoivat käydä hänen liikkeessään. Sieltä Tuija Vuolle keksittiin näyttämölle. - Kaarlo Kytö oli leikkauttamassa hiuksiaan ja nähtyään minut hän kysyi äidiltä voisinko tulla Kreivitär Maritza -operettiin Sarin rooliin. Tietysti menin mielelläni ja sain jopa lausua vuorosanat: "Sarill" ei oo lahjaa lain, siksi niiään vain". Äidiltä ruinasin aina, että saisin jäädä katsomaan esityksen loppuun asti, muistelee Tuija uransa alkuvaiheita.

Tuija halusi jo nuorena näyttelijäksi, se oli hänelle itsestään selvää. Hän kävi balettikoulua ja näytteli koulun näytelmissä. Pääsy Salli Karunan oppilaskouluun oli askel eteenpäin. Vuonna 1961 hän pääsi Porin teatteriin harjoittelijaksi. Ensimmäinen näytelmä oli Meidän kaupunkimme. - Porissa oli siihen aikaan paljon hyvin näyttelijöitä: Anita Seitava, Heikki Hannula, Kerttu Nieminen, Ali Häjänen, Keijo Lindroos sekä Airi ja Raikko Pihlajamaa. Jumalaisen

kauniin Airin kanssa pääsin samaan pukuhuoneeseen ja sain häneltä jopa elämäni ensimmäiset rintaliivit. - Muistelen usein Porin aikoja ja näen teatterista uniakin. Kuljen sokkeloissa kuliskeissa tai olen väärissä rooli-vaatteissa. Teatteri on todella kaunis ja kodikas. Muistan vieläkin sen ominaisuutuksun.

Uran käännekohtaksi osui tamperelaisen Hilkka Silasen Poriin ohjaama Yllättävä kälyni. Silanen oli kehumut nuorta näyttelijää ja pian talousjohtaja Simo Tavaste soitti ja pyysi Tuija Vuolteen Tampereen Teatteriin. Siellä hän viihtyi vuodesta 1965 vuoteen 2010 ja näytteli pitkään eläkkeellä ollessaankin. Ensimmäinen rooli oli näytelmässä Hyväsydämissä hupsuja.

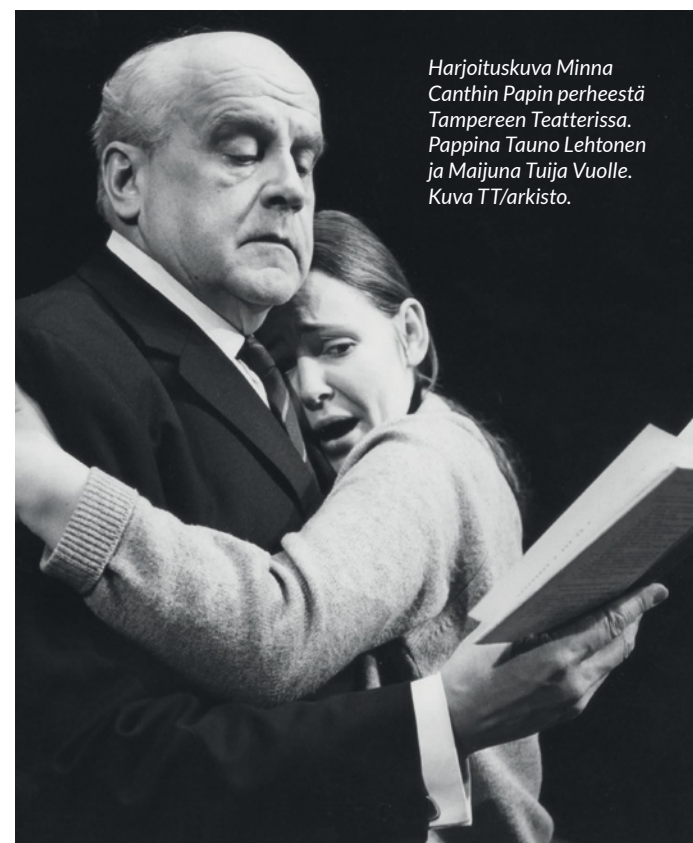

Tuija Vuolle ja Pertti Palo Tampereen Teatterin esityksessä Kultainen vasikka. Kuva TT/arkisto.

Koska Tuija Vuolle on aina ollut kaunis, hän sai tehtäväkseen näyttellä varsinkin alkuaikoina paljon tyttörooleja ja boulevardikomedioita. - Minusta tuntuu, että jos on nuori ja nätti, pidetään vähän tyhmänä. Helge Hansila sanoi minulle usein, että "älä sitten tyttö nojaa ulkonäköösi, siinä käy huonosti". Keväällä 1965 näyttelin Helsingissä Isien koulu -näytelmässä. Hämmennyin, kun ohjaaja neuvoi minua "hymyile vain kauniisti, se riittää". - Simone de Beauvoirin kirjalla Toinen sukupuoli oli minulle suuri merkitys. Se oli kuin hyvä oppikirja naisen asemasta ja sain siitä paljon elämänviisautta.

Tärkeä vaihe Vuolteen uralla oli pääsy Kaisa Korhosen Tampereen Teatterin yhteyteen perustamaan Musta rakkaus -ryhmään. - Kaisa veti ensin Työväen Teatterin tiloissa koulutuksena Tsehovin Lokin, ja siitä lähti idea uuteen ryhmään. Mukana olivat myös Pirkko Hämäläinen, Hannu "Puntti" Valtonen, Tom Lindholm ja Raimo Grönberg. Näyttelimme TT-Frenckellissä Tulitikkuja lainaamassa, Otellon,

Harjoituskuva Minna Canthin Papin perheestä Tampereen Teatterissa. Pappina Tauno Lehtonen ja Majuna Tuija Vuolle. Kuva TT/arkisto.

Tuija Vuolteen puoliso Erkki Wessman dramatisoi ja Jaan-poika sävelsi Raimo Grönbergin ohjaaman näytelmän Viisi kirjettä Portugalista. Kuva TT/arkisto.

Villihunajaa-näytelmän vauhdissa Pauli Mäkinen, vas., Tuija Vuolle ja Kalevi Honkanen. Kuva TT/arkisto.

Rikoksen ja rangaistuksen, Riistapolun, Pelikaanin ja Korhonen, Korhonen -näytelmät. Se oli upea kokemus - meitä oli pieni intensiivinen ryhmä, kiittelee Vuolle.

Tuija Vuolteen näyttelijäuralla Musta rakkaus- ryhmä oli merkityksellinen - se teki haasteellista ja kunnianhimoista teatteria. Korhosen ohjauksessa hänestä kehittyi entistä vahvempi luonnonnäyttelijä.

Myöhemmin hän loisti muiden muassa näytelmässä Pitkän päivän matka yöhön Kalle Holmbergin ja Lasissa eläntarhassa Anna-Elina Lyytikäisen ohjauksissa.

Halonen myönsi hänelle teatterineuvoksen arvonimen. - Olin liikuttunut ja äärettömän onnellinen, että teatterikoulua käymättömänä sain tällaisen kiitoksen työstäni, kertoo Tuija.

Tuija Vuolle on näytellyt paljon myös Komediateatterissa. Mieleen ovat jääneet Suloinen myrkyneittäjä, Viisi naista kappelissa, Lumikit, Pukija ja Kvartetti. Viime kesänä hänellä oli kaksoisrooli Korpelan kujanjuoksu -näytelmässä.

Suuri yleisö tuntee Tuija Vuolteen kuitenkin parhaiten televisiosta. Viola Turpeinen hurmasi maalauskomedioissa Vain muutaman huijarin tähden, Peräkamarin pojat, Mooseksen perintö ja Turvetta ja timantteja. Ja kukapa ei muistaisi legendaarisen Reinikaisen sosiaalityöntekijä Aili Hinkkaa! Viimeisin tv-rooli Tuijalla on ensi joulun tienoissa esitettävässä kolmiosaisessa lasten sarjassa.

Tuija Vuolle on näytellyt yli 150 roolia. On kuitenkin yksi rooli, jonka hän olisi halunnut tehdä ja ehkä voisi vielä näytelläkin. - August Strindbergin Kuolemantanssin Alice on ollut pitkään haaveisani. Suosikkivastanäyttelijäni Ismo Kallio teki sen Helsingissä Tea Istan kanssa ja sanoi, että mekin voisimme sen esittää. Olimme tehneet yhdessä TT:ssa Dario Fon komedian Avoin liitto - lähes levällään ja Komediateatterissa Kultalammen. Nyt yhteistyö ei ole enää mahdollista, mutta uskon, että Alicen rooli olisi minulle sopiva - olen itsekin elänyt vaikean ja haastavan avioliiton.

Tuija Vuolle löysi jo Porissa asuessaan kumppanikseen nuoren toimittajan Erkki Wessmanin. Yhdessä muutettiin Tampereelle, kun Tuija sai töitä Tampereen Teatterista. Myöhemmin Erkiä tuli Lehtimiehet -yhtiön, erikoisesti Hymyn, tähtitoimittaja. Naimisiin he menivät vuonna 1965, mutta erosivat monen myrskyn jälkeen vuonna 1995.

- Alkoholit varjosti avioliittoamme ja aiheutti paljon ongelmia. Erkki olisi ollut aivan ihana aviomies, jos hän olisi ollut raitis.
- Ostin erotessa itselleni asunnon Aleksanterinkadulta,

Hullu kuningas -näytelmässä Tuija Vuolle ja Heikki Nousiainen. Kuva Harri Hinkka.

Yksi Vuolteen väkevimmistä tulkinnoista oli Aliiden rooli Sofi Oksasen Puhdistus- näytelmässä, jonka ohjasi Mikko Viherjuuri. Siinä hän vietti myös 50-vuotistaiteilijajuhlaansa vuonna 2010. Pian sen jälkeen Tasavallan presidentti Tarja

mutta nukuin siellä vain yhden yön. Emme päässeet Erkin kanssa irti toisistamme, tunteet olivat vahvoja. Jatkoimme asumista Rautatiekadulla, Tuomiokirkon vieressä, ja poikamme, muusikko Jaan Emerik - Janne - asuu nyt hankkimassani asunnossa. Erkki kosi minua sairaalassa kuolemaansa edeltävänä päivänä. Emme kuitenkaan ehtineet avioitua uudelleen - hän kuoli vuonna 2011, kertoo Tuija.

Kun miettii Tuija Vuolteen uraa, ei uskoisi, että Ratsulan vaatetusliikkeessä Porissa työskennellessään hän oli arka ja ujo tyttö. - Minulle sanottiin siellä ettei saa mennä takkien taakse piiloon vaan pitää myydä. Eräänä keväänä johtaja Gösta Ratsulan toimesta järjestettiin tapahtuma Poikeljärven Paviljongissa. Minut valittiin siellä Miss Poikeljärveksi ja lehdistön ihannetytöksi. Olenkin nauranut, että jos joskus kirjoitan muistelmat, kirjan nimeksi tulee "Miss Poikeljärvi muistelee".

Sofi Oksasen kirjoittaman ja Mikko Viherjuuren ohjaaman Puhdistus -näytelmän Aliide oli Tuija Vuolteen vahva eläkkeellelähönäytelmä. Kuva Harri Hinkka.

Nykyisin Tuija Vuolteen vapaa-ajan täyttää innokas käsitöiden tekeminen. - Minulla on koko ajan kudin kädessäni ja villapaitoja ja muita neuleita syntyy hurjaa vauhtia. Olen tosi innostunut neulomisesta; värien ja mallien suunnittelu on rentouttavaa. Nuorena jopa haaveilin muotialasta, vaikka näyttelyminen oli toki ykköshaave. Se on ollut elämäni täyttymys ja antanut minulle paljon. Ehkä vielä saan tehdä jotain - palo näyttämölle on vahva. En millään malttaisi jäädä lopullisesti eläkkeelle, paljastaa Tuija Vuolle.

Kuva Katri Dahlström.

TUIJA VUOLLE SYNT. 22.5.1942 KAJAANISSA

- Puoliso toimittaja-kirjailija Erkki Wessman 1931- 2011
- Poika muusikko Jaan Emerik (Janne) Wessman, 1974
- Kaksi bonuslasta: Lili Wessman 1954 ja Katja Salonpää 1958
- Porin Teatterin harjoittelija 1961-63, näyttelijä 1963 -65
- Tampereen Teatterin näyttelijä 1965 - 2010, jatkoi näyttelymistä eläkkeelläkin
- Vierailija Riihimäen Teatterissa ja Sappalinnan, Pyynikin, Oulun, Joensuun ja Laajavuoren kesäteattereissa sekä Tampereen Komediateatterin Päänäyttämöllä ja Ulkonäyttämöllä
- Tampereen Yliopiston vt. lehtori 1988-89, jaettu Tiina Weckströmin kanssa
- Suomen Näyttämötaiteen hopeinen ansiomerkki
- Eino Salmelaisen palkinto 1999
- Suomen Näyttelijäliiton kunniajäsen
- Rooleja Tampereen Teatterissa mm.
- Nukkekotit, Kaktuksenkukka, Avoin liitto - lähes levällään, Maria, Pitkän matkan päivä yöhön, Lasin eläntä, Piina, Puhdistus
- Musta rakkaus-ryhmän esitykset
- Lukuisia rooleja televisiosarjoissa ja elokuvissa

Näyttelijätär Aurora Aspegren

Antiikin mytologiassa Aurora merkitsee aamuruskoa

Jussi Lehtonen

Näyttelijä Aurora Aspegren (1839- 1911), jonka äidinkieli oli ruotsi, ilmensi elämäntyöllään koko suomenkielisen ja varsinkin tamperelaisen teatteritoiminnan alkua.

Arvoituksiakin hänen liittyy: Ota- van isossa tietosanakirjassa hän on syntynyt 1844, hautakivi Tampereen Kalevankankaalla kuitenkin kertoo hänen syntyneen 1839. (Syntykö hän Kurussa, senkin tilalle on tarjottu Helsinkiä; isäntöti joka tapauksessa oli Kurussa.) Varsin lähellä Väinö Linnan ja Juice Leskisen leposijoja sijaitsevan muistomerkin kunnosta tulee Tampereen Teatterimuseo ry tästä lähin huolehtimaan.

Aurora, silloin sukunimeltään Gultén, oli oppilaana Suomen ensimmäisessä teatterikoulussa. Se oli kaksikielinen, mutta ruotsiksi esiintymään joutuva näyttelijätär yritti puolustaa suomen kieltä. Auroraa on kutsuttu suomalaisen teatterin ensimmäiseksi primadonnaksi. Hän kuului Porissa 13.10. 1872 toimintansa aloittaneeseen, tohtori Kaarlo Bergbomin johtamaan Suomalaiseen Teatteriin, joka saapui sieltä Tampereelle esittämään monipuolista ohjelmistoa ja varsinkin Aleksis Kiven näytelmiä, joissa Auroralla oli merkittävät roolit. Tämä tapahtui juuri samaan aikaan, kun Kivi suuressa kurjuudessa ja mielisairaana kuoli. Tällä ja monella seuraavallakin Suomalaisen Teatterin vierailukerralla Aurora suorastaan villitsi tamperelaisyleisöä.

Miehensä, näyttelijä August Aspegrenin, kanssa Aurora perusti kiertävän teatterin, Kansan Teatterin, josta tuli vuosiksi 1887-99 melkein pä tamperelainen teatteri, se kun antoi tuona aikana siellä peräti 257 näytäntöä, paljon enemmän kuin toisissa vakiovierailupaikoissaan. Kansanteatterista tuli edelläkävijä erään erityisesti tamperelaisen teatterielämän erityispiirteen osalta: lastenteatterin ja koululaisnäytäntöjen. Kevätkaudella 1890 annettiin ensimmäiset lastennäytännöt Tampereella, peräti kolme kappaletta alennetuin hinnoin ja ”tyytyväisinä, iloisina paukuttivat nuoret käsiään.” Kasööri Kupiainen kustansi 50 köyhää kansakoululasta ilmaiseksi teatteriin.

Elämänsä loppuvuosina miehensäkin jättämä Aurora kärsi suuresti reumatismista ja muistakin sairauksista. Silti hän pystyi suorittamaan näyttämöalan opetustoimintaa ja jopa sellaiset suuret näyttelijätärempere kuin Katri Rautio ja Hilda Pihlajamäki arvostivat Aurora Aspegreniä taitelijana vähintään yhtä korkealle kuin Ida Aalbergia (1857-1915), suuruutta, jonka varjoon Aurora Aspegren ja moni muukin suuri näyttelijätärempere on ehkä liiaksikin jäänyt.

HUOM! Tästä tiivistetystä artikkelista löytyy pitkä alkuperäinen versio verkkosivuillamme osoitteessa www.tampereenteatterimuseo.fi/nayttelijatar-aurora-aspegren

Katariina Fleming

- Olen haaveillut teatterista kuusivuotiaasta asti. Olen saanut teatterilta paljon – toivottavasti myös antanut. Tampereen Teatterissa ja Työväen Teatterissa oli suurenmoisia näyttelijöitä, joita sain ohjata. Hieno näyttelijä on ohjaajan paras opettaja. Erityisellä lämmöllä muistan TTT:n näyttelijä Reino Kalliolahtea. Reskan työssä kulminoituu se, mitä pidän hienona näyttelijäntyönä: voima, syvyys ja hienovivahteisuus, kiittää Mikko Viherjuuri.

Murha on aina murha oli ensimmäinen lapsena kirjoittamani näytelmä, ja esitimme sitä ystäväni Pekka Milonoffin kanssa. Näytelimme paljon muutakin. Kun myöhemmin pyrin Teatterikouluun, huomasin pääsykokeissa Pekan. Hän pääsi ohjaajalinjalle, minä opiskelemaan näyttelijäksi.

- Kulosaaren Yhteiskoulussa sain ohjata ja näytellä paljon. Veiston opettajamme Antero Poppius opetti tekemään pääkallot ja muut rekvisiitat. Veistotunneilla tehtiin myös lavastuksia, joten sain jo nuorena oppia teatterin pariin.

- Isäni oli aikansa julkkis, menestyvä Mainos-Wiherjuuren perustaja ja johtaja. Kun kerroin hänelle, että olin päässyt Teatterikouluun, isä kysyi paljonko oli pyrkijöitä. Sain, että 260 pyrki, 13 pääsi. ”Sinusta olisi tullut hyvä mainosmies”, laushti isä, ehkä pieni pettymys äänessään, kun pojasta ei tullut hänen työnsä jatkajaa, toteaa Mikko.

Oikeassa isä taisi kuitenkin olla: Mikko Viherjuuri on kirjallisestikin hyvin lahjakas: kääntänyt ja dramatisoinut lukuisia näytelmiä, toiminut toimittajanakin.

-Teatterikoulussa kurssimme veti läpi Kalle Holmberg. Jack Witikan lausuma on jäänyt parhaiten mieleen: ”Viherjuuri – te näyttelette täsmälleen niin kuin ei saa näytellä. Pitää näytellä niin, että kun tulee näyttämölle näyttää siltä, että osaa mitä vain, mutta ei näytä kaikkea heti.” Se oli ilmeisesti hyvä ohje, koska heti koulusta päästyäni Witikka tarjosi minulle töitä Suomen Kansallisteatterista.

- Valmistuttuani Teatterikoulusta menin kuitenkin näyttelijäksi Kuopion Yhteisteatteriin vuonna 1971. Parin vuoden jälkeen sain pestin Oulun Kaupunginteatterista, jonne tuli myös juuri valmistunut Tuire Salenius – olimme kihloissa. - Alkuvuosina näyttelin paljon. Rooleja olivat muiden muassa Höpötintti, Nuori tohtori Finkelmann, Kullervo ja Peter

Pan. Ohjaaminen alkoi kuitenkin kiinnostaa yhä enemmän ja siitä tulikin päätyö teattereiden johtajapestien ohella, kertoo Mikko.

Viherjuuri on saanut runsaasti kiitosta monien komedioiden ohjauksistaan. Yli 80 näytelmän ohjauksiin mahtuu kuitenkin myös klassikkoja ja vahvoja draamoja. Seinäjoelle ohjattu Friedrich von Schillerin Kavaluus ja rakkaus oli varsinainen Tapaus. Näytelmä sai myös kansainvälistä tunnistusta vieraillessaan Euroopan vanhimmassa Schillertage-tapahtumassa Mannheimissa ja yli kahdeksan minuutin Bravo -huudot.

Tampereen Teatterissa Mikko Viherjuuri sai hyvät kritiikit muun muassa Sofi Oksasen Puhdistuksen ohjaamisesta. Vahva tarina sai Tuija Vuolteelta Aliidena erinomaisen tulkinnan. Hamlet oli myös menestys vuonna 2013, samoin Villikalkkuna, jonka Viherjuuri myös suomensi. Siinä varioidaan paljon Anton Tsehovin näytelmiä kuten Kolmea sisarta.

Villikalkkuna oli Mikko Viherjuuren ohjaus Tampereen Teatterissa. Elina Rintala, vas., Tuija Ernomo ja Heikki Kinnunen ovat pukeutuneet naamiaisiin. Kuva Harri Hinkka.

Viherjuuri on myös kääntänyt kymmeniä näytelmiä, joista erityistä kiitosta hän on saanut William Shakespearen Otelon suomennoksesta ja sovituksista.

Nyt Mikko Viherjuuri viettää ansaittuja eläkepäiviä. Matkustaminen on aina ollut hänen ja vaimon, Tuire Saleniuksen mieliharrastuksia ja tätä kirjoittaessakin hän vastaa puhelimeen Venetsiasta menossa vaporetolla museon. - Teimme Tuiren kanssa ensimmäisen yhteisen matkamme Venetsiaan ja olemme käyneet täällä yli 20 kertaa. Nähtävää riittää aina, nyt taas Biennalekin.

- Meillä on myös isäni aikoinaan hankkima vanha talo Malorcalla ja siellä vietämme paljon aikaa erityisesti talvella. Poikamme Pekan vaimo on thaimaalainen ja olemme matkustaneet sinnekin usein. Harrastamme myös reppureissuja ja ne ovat hauskoja, kertoo Mikko Viherjuuri.

MIKKO VIHERRUURI SYNT. 31.12.1948 HELSINGISSÄ

- Vaimo Tuire Salenius s. 16.12.1950
- Poika Pekka 1975
- Suomen Teatterikoulu 1968 -1971
- Kuopion Yhteisteatteri 1971
- Oulun Kaupunginteatteri 1972 - 1975
- Tampereen Työväen Teatteri 1975 - 1985: näyttelijä ja ohjaaja
- Kuopion Kaupunginteatteri 1985 -1987: teatterinjohtaja
- Freelancer 1987 - 1997
- Seinäjoen Kaupunginteatteri 1997- 2000: teatterinjohtaja
- Tampereen Teatteri 2000 - 2014: pääohjaaja
- Eläkkeelle 2014

OHJAUKSIA mm.

- Naismetsä, Suomen Kansallisteatteri 1987
- Älä pukeudu päivälliselle, Tampereen Teatteri 1993 ja uusinta 2014
- Sukuvika, Seinäjoen Kaupunginteatteri 1994
- Riemurajat, Porin Teatteri 1995
- Hulvaton hotelli, Seinäjoen Kaupunginteatteri 1995
- Prinsessa Ruusunen, Tampereen Työväen Teatteri 1995
- Hinta, Seinäjoen Kaupunginteatteri 1996
- Kaislikossa suhisee, Seinäjoen kaupunginteatteri 1996
- Peter Pan eli poika, joka ei halunnut kasvaa suureksi, Jyväskylän Kaupunginteatteri 1999
- Poikamiesboksi, Tampereen Teatteri 1999
- Punainen neilikka, Tampereen Teatteri 2001
- Kun kuu kutsu, Tampereen Teatteri 2002
- My Fair Lady, Tampereen Teatteri 2006
- Puhdistus, Tampereen Teatteri 2009
- Kolmen pennin ooppera, Tampereen Teatteri 2010
- Hamlet, Tampereen Teatteri 2013
- Tuttiritari ja lohikäärmeen salaisuus, Tampereen Teatteri 2017

- Anna Krogeruksen Rakkaudesta minuun, ohjaus Center -teatteriin Santa Barbarassa

- Kavaluus ja rakkaus, Seinäjoen Kaupunginteatteri; vieraili suurella menestyksellä Mannheimissa kansainvälisessä Schillertage- tapahtumassa

- Tampereen Teatterikesän Kunniakirja ohjauksista: Eugene O'Neill, Taivaanrannan tuolla puolen

Tuire Salenius vieraili Tampereen Teatterissa Mikko Viherjuuren ohjaamassa Leskimies Jalmari-näytelmässä. Heikki Kinnunen oik., takana Oiva Lohtander. Kuva Harri Hinkka.

Tuire Salenius

päytyi näyttelijäksi melkein vahingossa

mutta 99 roolin näyttelemisen olikin ihana ammatti

Katariina Fleming

Näyttelemisen ei todellakaan ollut lapsuuden haaveeni. Olin nähnyt vain yhden näytelmän; kävimme Porvoosta koulun kanssa katsomassa Kansallisteatterissa Ilmari Turjan Päämajan. Olen aina ollut kova lukemaan ja ajattelin, että kirjastonhoitaja olisi ollut minulle sopiva ammatti.

- Kirsti Wallasvaara kävi Porvoossa samaa koulun ylemmällä luokalla ja me nuoremmat ihailimme häntä. Kun hänet valittiin Teatterikouluun, innostuin itsekin pyrkimään ja pääsin sinne.

- Hauska sattuma oli, että kun myöhemmin menin Tampereen Työväen Teatteriin, pääsin pois lähtevän Kirstin tilalle, kertoo Tuire Salenius.

-Teatterikouluun pääseminen ei ollut siihen aikaan niin vaikeata kuin nykyisin; pyrkijöitä oli 217 ja 14 pääsi. Päässeistä karsittiin syksyllä vielä pois kolme ja se aiheutti paineita. Luulin itsekin putoavani, mutta sain jäädä. Opiskeluajan koin tuskalliseksi ja ahdistavaksi enkä saanut kannustusta. Rehtorina oli kaksi vuotta Kalle Holmberg ja opettajat olivat hyvin autoritäärisiä.

- Päätin monta kertaa lopettaa ja kerran laitoin hakemuksen radiokuuluttajaksikin – ajattelin, ettei näyttelijäntyö sovi minulle. Jo lukion olin kokenut niin stressaavana, että minulla oli alkava vatsahaava, kertoo näyttelijä Tuire Salenius uransa alkuvaiheista.

- Kun valmistuttuani pääsin 1973 Oulun Kaupunginteatteriin, taivas aukeni. Siellä oli paljon eri ikäisiä, mukavia näyttelijöitä. Sain heti paikkausroolin Paavo Liskin ohjaamaan Kalevalaan ja sillä vierailimme jopa Tampereen Teatterikesässä. Oulussa huomasin, että näyttelemisen on sittenkin hieno ammatti, kertoo Tuire.

Parin Oulun vuoden jälkeen Tampereen Työväen Teatterin silloinen johtaja Lasse Pöysti kutsui minut sinne. Olen työläisperheestä ja TTT oli mielestäni ellei koko Suomen paras niin ainakin toiseksi paras teatteri ja menin tietysti ilomieliin. Niin hyvä talo olikin, että viihdyin siellä 41 vuotta.

Teatterissa oli siihen aikaan legendaarista porukkaa: ohjaajina Vili Auvinen ja Mikko Majanlahti ja näyttelijöinä Veikko Sinisalo, Reino Kalliolahti, Toivo Lehto ja muut ihanat vanhat

gubbet ottivat nuoren näyttelijän hienosti vastaan, kiittelee Tuire.

Tuire Salenius saikin tehdä TTT:ssa monia, loistavat kritiikitkin saaneita rooleja. Mieleen on jäänyt muiden muassa Per Olov Enquistin Faidra – palava nainen, jonka ohjasi aviomies, Mikko Viherjuuri Kellariteatteriin 1981. Jo näytelmän käsiohjelma on kuin taideteos. Yksi vahvimista oli myös Eeva-Liisa Mannerin kirjoittama Poltettu oranssi, jossa hän oli nuorena, vastaanäyttelijänä Veikko Sinisalo.

Sirkku Peltolan näytelmissä Tuire on aina ollut yksi ohjaajan luottonäyttelijöistä. Kotalan perheen vaiheista kertoivat Suomen hevonen, Yksiöön en äitee ota, Lämminveriset ja Hevosten keinu, pidennetty trilogia. Tänä kesänä Suomen hevonen nähdään Pyynikin kesäteatterissa ja Tuire Salenius on tietysti Ailina mukana.

Tuire Salenius sai Työviksessä tehdä paljon myös klassikkoja ja vahvoja näytelmiä kuten Kuningas Lear, Kauppamatkustajan kuolema, Juha, Elokuu, Täällä Pohjantähden alla, Kavaluus-rakkaus ja Tiikerileikki. Viimeiseksi rooliksi ennen vuonna 2016 eläkkeelle jäämistään hän sai tehdä hienon Big Maman roolin Tennessee Williamsin näytelmässä Kissa kuumalla katolla. Vastanäyttelijänä oli Juha Muje.

Tuire Saleniuksen aviomiehelle, Mikko Viherjuurelle tarjottiin vuonna 1985 paikkaa Kuopion kaupunginteatterissa ja koko perhe muutti sinne kahdeksi vuodeksi. - Sain virkavapaata TTT:sta ja näyttelin Kuopiossa. Poikamme Pekka oli 10-vuotias ja kun hän joutui tänne palattuaamme jättämään sinne kaikki uudet ystävänsä, päätin, että vaikka Mikko saisi muualta töitä, koti pysyy Tampereella. Myöhemmin hän oli muun muassa Seinäjoen Kaupunginteatterissa ohjaajana ja johtajana, mutta me pysyimme täällä, kertoo Tuire.

Koko kansan tutuksi Tuire Salenius tuli tv-sarjassa Tankki täyteen. Sulo ja Emmi Vilenin, heidän poikansa Juhanan ja baariapulainen Ullan elämänmenosta huoltoasemalla kertova sarja teki Tauno Karvosesta, Sylvi Salosesta ja Ilmari Saarelaisesta ja Tuire Saleniukselta kestojuhlakiksisia. Sarjaa tehtiin vuosina 1978- 80 yksitoista osaa, mutta niitä katsotaan yhä. Vaikka Tuire paljastaa, että hänet tunnettiin äänestä kaupan kassajonossa, Ullan rooli ei ole leimannut häntä eikä vaikuttanut hänen teatteritöihinsä. Hänellä

on ollut myös lukuisia muita rooleja televisionäytelmissä, tv-sarjoissa ja elokuvissa.

Tuire Salenius on pienestä pitäen ollut kova lukemaan. Jo Porvoossa asuessaan hän oli kirjaston ahkera käyttäjä ja harrastus on jatkunut läpi elämän. - Olen lukenut paljon romaaneja, tietysti kaikki Hemingwayt ja paljon kotimaisia kirjailijoita. Elämänerroista olen myös ollut aina kiinnostunut, mutta viime aikoina ne ovat olleet vähän hutaisten kirjoitettuja. Iltalukemista pitää aina olla.

Tuiren ja hänen miehensä Mikko Viherjuuren yhteinen harrastus on matkailu. - Olimme ensi kertaa vuonna 1972 yhdessä Venetsiassa ja sen jälkeen 20 kertaa. Siitä on tullut tärkeä kohde. Paljon olemme myös reppureissanneet. Meillä on Mallorcalla Mikon isän aikoinaan hankkima talo, jossa

Per Olov Enqvistin kirjoittama ja Mikko Viherjuuren ohjaama Faidra – palava nainen oli yksi Tuire Saleniuksen huippurooleista Tampereen Työväen Teatterissa. Kuva Eino Nieminen.

viihdymme varsinkin talvisin pitkiä aikoja. Tietysti matkoilta on mukava palata kotiin Palomäentielle. Mikko harrastaa kokkailua ja huolehtii ruoanlaitosta – se on hänen mielestään hyvä rentoutumiskeino. Poikamme Pekka on valinnut ammattinsakin ravintola-alalta – hän on Laukontorin rannassa olevan Suvi -laivan ravintolapäällikkö, kertoo Tuire.

Tuire itse valmistautuu Pyynikin Kesäteatterissa heinäkuussa ensi-iltansa saavan Suomen hevonen- näytelmän harjoituksiin. Sirkku Peltolan kirjoittama Kotalan perheestä kertovan pidennetyn trilogian ensimmäinen osa sai ensi-esityksensä Kom-teatterissa 2004. Myöhemmin koko sarja on nähty Työväen Teatterissa samojen näyttelijöiden esittämänä, mikä on hyvin harvinaista. - Hienoa, että saan vielä tulkita Aili Kotalan roolin, nyt kesäteatterissa, kiittelee Tuire Salenius.

Kuva Katariina Fleming.

TUIRE SALENIUS SYNT. 16.12.1950 PORVOOSSA

- Ylioppilaaksi 1969
- Aviomies Mikko Viherjuuri s. 31.12.1948
- Poika Pekka 1975
- Suomen Teatterikoulu 1969 -1973
- Oulun kaupunginteatteri 1973 -1975
- Tampereen Työväen Teatteri 1975 - 2016
- Kuopion Kaupunginteatteri 1985 -1987 (virkavapaalla TTT:sta)
- Eläkkeelle 41 työvuoden jälkeen 2016
- Eino Salmelaisen palkinto
- Veikko Sinisalon palkinto
- Vuoden naisnäyttelijä 2012 roolista näytelmässä Pieni raha
- Tampereen Teatterikesän kunniakirja
 - Sam Shepardin näytelmästä Kuin yö lankeaa kirous
 - Eugene O'Neillin näytelmästä Taivaanrannan tuolla puolen, ohjaus Mikko Viherjuuri
- Rooleja Tampereen Työväen Teatterissa mm.
 - Poltettu oranssi, Tiikerileikki, Kavaluus- rakkaus, Kauppamatkustajan kuolema, Täällä Pohjantähden alla. Kuningas Lear, Faidra – palava rakkaus, Juhannustanssit, Elokuu, Juha, Lento, Kissa kuumalla katolla, Sirkku Peltolan Kotala -sarja: Suomen hevonen, Yksiöön en äitee ota, Lämminveriset, Hevosten keinu
- Elokuva- ja tv-rooleja mm.
 - Aatamin puvussa ja vähän Eevankin, Niilon oppivuodet, Rintamäkeläiset, Tankki täyteen, Kolmetoista mehiläistä, Myrsky, Savonlinnan oopperajuhlat, Ystävät, toverit, Periaatteesta, Autopalatsi, Pimeän hehku, Elämän suola, Vain muutaman huijarin tähden, Kaikki kotona, Turvetta ja timantteja, Havukka-ahon ajattelija

Pidäthän huolta äänestäsi?

Vahvista ja huolla ääntäsi WellO2:n avulla!

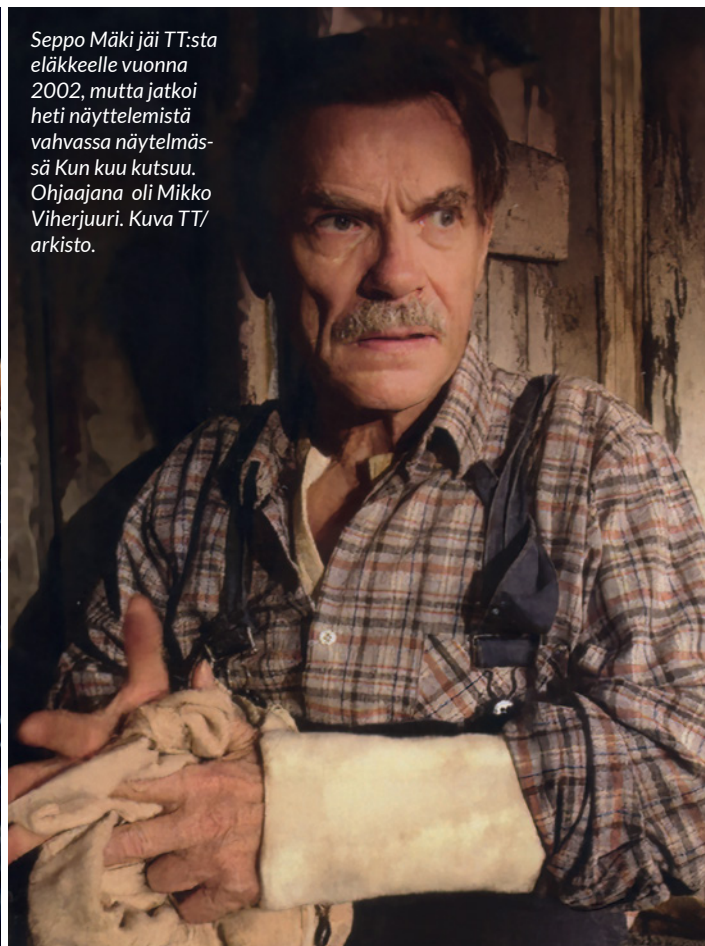
WellO2:n lämmin höyry kostuttaa ja helpottaa hengitysteiden ärsytystä vahvistaen äänihuulia ja parantaen äänenlaatua. Lisäksi, vastusta vastaan tehtävät ulos- ja sisäänhengitykset vahvistavat hengityslihaksia tukien äänen kestävyyttä. WellO2 toimii myös ääntä lämmittelevänä työkaluna.

Lue lisää: wello2.fi

Liisa Roine vietti 40-vuotistaiteilijajuhlaansa näytelmässä Leijona talvella. Vastanäyttelijänä oli Tapani Perttu. Kuva Harri Hinkka.

Seppo Mäki jäi TT:sta eläkkeelle vuonna 2002, mutta jatkoi heti näyttelemistä vahvassa näytelmässä Kun kuu kutsuu. Ohjaajana oli Mikko Viherjuuri. Kuva TT/arkisto.

Liisa Roine ja Seppo Mäki

kuuluivat 40 vuotta Tampereen Teatterin ydinjoukkoon

Katariina Fleming

Liisa Roine ja Seppo Mäki olivat 40 vuotta Tampereen Teatterin suosittuja ja valovoimaisia tähtinäyttelijöitä. Kumpikin on näytellyt siellä vielä eläkkeellä ollessaan noin kymmenen vuotta. Seppo jatkoi vielä Komediateatterissa 80-vuotiaaksi asti.

Virtaa energisellä parilla riittää ja viime vuodet he ovat olleet aktiivisia teatterialalta eläkkeelle jääneiden henkilöiden Eino-klubissa ja sen aloitteesta perustetussa digitaalisessa Tampereen Teatterimuseossa. Liisa on tehnyt lukuisia nauhoitettuja teatteri-ihmisten haastatteluja, joita voi katsoa netissä ja museon sivuilla. Hän järjestää klubilaisille myös kulttuuri- ja teatterimatkoja eri puolille maata. Molemmat kuuluvat teatterimuseotoimikuntaan, joka suunnittelee museon toimintaa.

Liisa Roine ja Seppo Mäki ovat todella todella ahkeria teatterissa kävijöitä. - Käymme katsomassa lähes kaikki Tampereen Teatterin, Tampereen Työväen Teatterin ja Komediateatterin esitykset ja lisäksi Hämeenlinnassa, Valkeakoskella, Turussa, Helsingissä jopa Kuopiossakin. Viime aikoina pandemia on tosin rajoittanut mahdollisuuksia,

mutta parempaan päin ollaan varmaan menossa. Nyt on jo nähty monia hienoja näytelmiä, he kiittävät.

Liisa Roine kasvoi näyttelijäperheessä; hänen isänsä Eero Roine oli Turun lahja Tampereen Työväen Teatterille. - Äitini puolelta suvussa on paljon harrastaja- ja ammattinäyttelijöitä. Eipä siis ihme, että sisarestani Eilasta ja veljestäni Eskosta ja minusta tuli näyttelijöitä. Vain Olavi hankki ammatin muualta, kertoo Liisa.

Nykyisin Roineen teatteriklaani on kasvanut suureksi: siihen kuuluu lukuisia näyttelijöitä, ohjaajia ja muita alan ihmisiä.

Eero ja Sylvi Roineen perhe asui Voiman talossa Aleksanterinkadulla. - Meillä kävi paljon vieraita, kun olimme kes-

kustassa. Totuimme pienestä pitäen näkemään kotona teatterilaisia, isällä oli monia ystäviä. Pääsin myös pienestä pitäen isän mukana teatteriin ja katselin parvekkeelta esityksiä. Iso-siskostani Eilasta tuli näyttelijä, enkä itsekään muuta alaa miettinyt. Pääsin Teatterikouluun heti ylioppilaaksi päästyäni – silloin hakijoita ei ollut niin valtavia määriä kuin nykyisin. Samalle kurssille valittiin myös tuleva aviomieheni, Seppo Mäki.

- Teatterikoulussa saimme näytellä paljon eri teattereissa ja se oli hyvin opettavaista. Sain olla pienen balettitytön roolissa August Strindbergin Uninäytelmässä Kansallisteatterissa. Ihailin suunnattomasti Eeva-Kaarina Volasta Indran tyttären roolissa. Myös Teatteri Jurkassa näytelin suuren roolin. Koulusta sai vapaata tärkeisiin päiväharjoituksiin, kertoo Liisa, joka piti silloista käytäntöä hyvänä oppina.

Seppo Mäki laulaa, on liikunnallinen ja voimisteli pikkupojasta asti. Häntä pyydettiin laulamaan kaikkiin ”kissanristiäisiin”, joten esiintymisestä tuli luontevaa. Koulussakin Sepon laulutaito huomattiin: Tampereen Lyseon rehtori sanoi, että ”kyllä sinun täytyy ruveta virsien esilaulajaksi – yhteislaulu kuulostaa niin kamalalta”. Niinpä Seppo osaa vieläkin suuren määrän virsiä.

Rauli Lehtosen ohjaaman Cabaret'in seremoniamestarina loisti Seppo Mäki. Kuva TT/arkisto.

Helsingin Kaupunginteatteri.

-Teatterikoulussa kannustettiin oppilaita näyttelemään paljon – se olikin hyvää koulutusta. Koulu toimi silloin Suomen Kansallisteatterin tiloissa ja sielläkin saimme näytellä. Legendaarisia näyttelijöitä näimme tietysti päivittäin, kertoo Seppo, josta itsestäänkin on Liisan ohella vuosien myötä tullut legendaarinen.

Kolmannella vuosikurssilla tamperelaiset Liisa ja Seppo alkoivat seurustella ja naimisiin he menivät Tampereella 11.6.1961. - Olimme mukana Pinsiön parooni- elokuvan filmauksissa ja ohjaaja Edwin Laine huudahti, että ”koko ryhmä tulee sitten häihin”. Vanhassa kirkossa oli vihkiminen ja juhlat saimme pitää Eero V. Kosteikon Pikukuteatterissa. Se oli kesän jälkeen siirtymässä

Tampereen Teatterille ja oli silloin lähes tyhjiillään ja tarvitsi vain siivousta, muistelee nuorekas pariskunta yhteisen 61 vuoden taipaleen alkua.

Koulun päättyessä kumpikin sai kiinnityksen Kotkan Kaupunginteatteriin vuonna 1961. - Siellä oli johtajana Rauoul af Hällström ja paljon hyviä näyttelijöitä. Aloitimme työt VPK:n talossa, entisessä suojeluskuntatalossa, mutta jo seuraavana vuonna oli uuden komean uuden teatteritalon vihkiäiset.

Seppo Mäki Shakespearen Venetsian kauppias-näytelmässä. Oikealla Liisa sekä Seppo Romeo ja Julia - näytelmässä Julian vanhempina. Kuva TT/arkisto.

Sepolla oli kavereita, jotka pyrkivät vuonna 1955 Pyynikin kesäteatteriin, jonne haettiin laulu- ja tanssitaiteoisia poikia Tukkihoella -näytelmään – Seppo meni mukaan. Ja kun kaveri meni Eino Salmelaisen kouluun, Seppo meni myös. Yhdessä haettiin vuonna 1958 myös Teatterikouluun, jonne vain Seppo pääsi.

- TTT:n oppilaskoulussa olivat olleet opettajina Veikko Sini-salo ja Olavi Ahonen. Hienojen opettajien sarja jatkui, kun Teatterikoulussa oli rehtorina Wilho Ilmari, tuttu radiosta Kalle Kustaa Korkkina. Häntä seurasi Matti Aro, kiittelee Seppo.

Seppo sai tehdä jo opiskeluaikana monia operettirooleja erinomaisen laulutaitonsa ja lahjakkaan liikunnallisuutensa ansiosta. Hän esiintyi muun muassa Vallilassa, silloisessa Kansanteatteri-Työväenteatterissa, josta myöhemmin tuli

- Saimme tehdä paljon rooleja: Regina von Emmeritzissä olin Regina ja Seppo Bertel, joka yhä muistaa jaloissaan olleet liian isot saappaat. Sain näytellä myös mieluisat Nukkekodin Noran ja Juurakon Huldin roolit, muistelee Liisa.

Sepon pitkä operettiura alkoi Sirkusprinsessassa. Sitä ovat seuranneet lukuisat operetit vuosikymmenten aikana.

Kahden Kotkan vuoden jälkeen Tampereen Teatterin uusi johtaja Rauli Lehtonen kutsui näyttelijäparin takaisin kotikaupunkiin. Siitä tulikin pitkä pesti ja todellinen kotiteatteri: he näyttelivät TT:ssa peräti 40 vuotta.

Liisa sai ensimmäiseksi roolikseen jo Kotkasta tutun Juurakon Huldin. - Hella Wuolijoen Juhani Tervapään nimellä kirjoittama näytelmä on mielestäni hyvä ja pidän siitä paljon.

Kuva Katariina Fleming.

LIISA ROINE SYNT. 27.6.1938 TAMPEREELLA

- Vanhemmat Sylvi ja Eero Roine
- Puoliso Seppo Mäki
- Avioliittoon 1961
- Lapset Alina 1967, Alekski 1968
- 1958-1961 Suomen Teatterikoulu
- 1961-1963 Kotkan Kaupunginteatteri
- 1963-2003 Tampereen Teatteri
- 40-vuotistaiteilijajuhla 2001, Leijona talvella

ROOLEJA

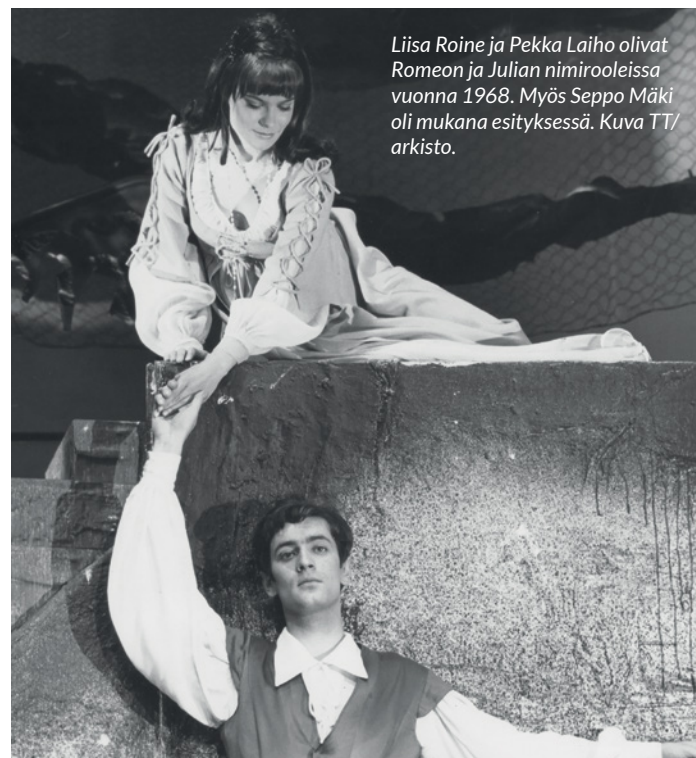
- Kotkan kaupunginteatterissa mm.
- Juurakon Hulda, Nukkekot, Oppineet naiset, Sirkusprinsessa, Regina von Emmeritz
- Tampereen Teatterissa mm.
- Juurakon Hulda, Faust, Marat, West Side Story, Kunniakuja, Altonan vangit, Romeo ja Julia, Don Juan, Uninäytelmä, Kaupunkien viidakoissa, Kesävieraita, Van Gogh ja postinkantaja, My Fair Lady, Valheita ja viettelyksiä, Kirsikkapuisto, Leijona talvella, Älä pukeudu päivälliselle, Köysi, Toinen luku, Murha maalauskylässä, Leijona talvella,
- Anneli Kannon näytelmä Tango sateessa yhdessä Seppo Mäen kanssa, esityksiä myös Seinäjoella ja Kotkassa
- Tampereen Työväen Teatterissa
- Vielä ehtii
- Tampereen Komediateatterissa
- Hyvää syntymäpäivää, Vivian
- Sound of Music ja Annie, esitykset Tampere-talossa
- Lumikit
- Lukuisia tv-rooleja ja joitakin elokuvarooleja

Jääkärien morsiamessa
Liisa Roine ja Olavi Niemi.
Kuva TT/arkisto.

Goethen Faustissa
Liisa Roineella oli
Margaretan rooli.
Ohjaus oli Rauli
Lehtosen. Kuva TT/
arkisto.

Liisa Roine ja Pekka Laiho olivat
Romeon ja Julian nimirooleissa
vuonna 1968. Myös Seppo Mäki
oli mukana esityksessä. Kuva TT/
arkisto.

Tampereen Teatterin pitkään aikaan sisältyy lukuisia, upeita roolisuorituksia. Vuonna 1963 Seppo aloitti Pikkuteatterissa Fantastics-musiikaalissa, jossa musiikista vastasi Juhani Raikinen. Siitä Sepolle on jäänyt vakituiseen ohjelmistoon laulu Muistatko syyskuun.

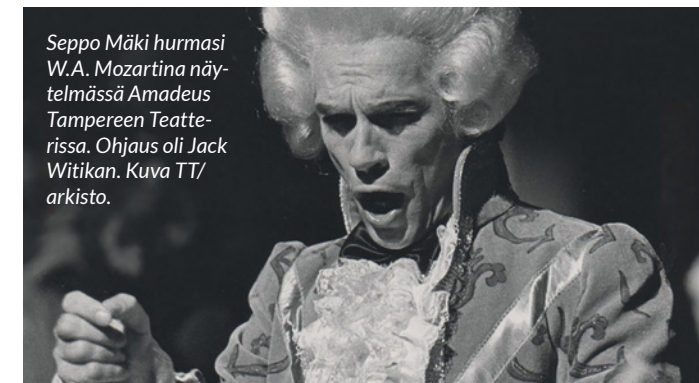
Liisan viimeinen rooli TT:ssä oli Leijona talvella, jossa hän vietti myös 40-vuotistaiteilijajuhlaa. Näiden esitysten väliin mahtuu yli 100 ikimuistoista näytelmää.

Seppo Mäki jäi eläkkeelle vuonna 2002, mutta jatkoi näyttelemistä Tampereen Teatterissa näytelmässä Kun kuu kutsuu.

- Mieluisimman roolin sanominen on silti vaikeaa ja lainaan Esko Salmista, joka on sanonut: ”Tärkeintä roolia ei voi sanoa - muut roolit tulevat kateellisiksi”, naurattaa Seppo.

Liisa Roine ja Seppo Mäki ovat asuneet tasan 50 vuotta samassa paritalossa Petsamossa. - Kun lapset Alina ja Alekski olivat pieniä, Liisan äiti, Sylvi Roine, muutti talon toiseen pätyyn. - Näyttelijöiden työajat ovat hankalia ja lapset saivat olla Mummin hyvässä hoidossa. Kun äitini kuoli 99-vuotiaana, tyttäremme Alina muutti perheineen vanhaan lapsuudentalonsa. He saivat kolme poikaa, joista nuorin, Eino 18 v, on meille korvaamattomana apuna varsinkin hankalissa puhelin- ja tietokoneasioissa, kertoo Liisa.

Liisan harrastuksena on puutarhan hoitaminen. Piha on täynnä toinen toistaan kauniimpia kukkia, pensaita ja puita. - Keskikesällä piha on vähän kesannolla, kun matkustamme kesäpaikallamme Enonkoskelle. Olemme viihtyneet Savon kauniissa saarimaaisemissa jo vuosikymmeniä. Siellä on kesäpaikka myös sisaruksillani ja monilla tamperelaisilla teatteri-ihmisillä. Mökkiä on vuosien myötä laajennettu ja nyt sinne mahtuu hyvin koko perhe ja suku. Lapsenlapsillekin paikka on rakas - siellä viihtyvät kaikki, kertoo Liisa.

Seppo Mäki hurmasi
W.A. Mozartina näytelmässä Amadeus
Tampereen Teatterissa. Ohjaus oli Jack
Witikan. Kuva TT/
arkisto.

Seppo Mäki on tehnyt paljon rooleja myös televisioon. Paavo Haavikon Agricola linja nähtiin TV2:ssa. Kuva TV2/arkisto.

Heikki Vihisen ohjaama Isänmaan miehet -näytelmän kenraali A.F. Airona oli Seppo Mäki. Kuva TT/arkisto.

Kuva Katariina Fleming.

SEPPO MÄKI SYNT. 8.6.1932 TAMPEREELLA

- Vanhemmat Aini ja Yrjö Mäki
- Puoliso Liisa Roine
- Avioliittoon 1961
- Lapset Alina 1967, Alekski 1968
- 1958-1961 Suomen Teatterikoulu
- 1961-1963 Kotkan Kaupunginteatteri
- 1963-2002 Tampereen Teatteri
- 2002 - Tampereen Komediateatteri
- 35-vuotistaiteilijajuhla 1994, Vanha tango

ROOLEJA

- Kotkan Kaupunginteatterissa mm.
- Sirkusprinsessa, Täällä Pohjantähden alla, Lentävä lääkäri, Regina von Emmeritz, Lentävät morsiamet, Puutarhuri Pohjantähti
- Tampereen Teatterissa mm.
- Fantastics (Pikkuteatteri), West Side Story, Boyfriend, Piukat paikat, Van Gogh ja postinkantaja, Rikos ja rangaistus, Lokki, Woyzeck, Amadeus, Mahagonnyn kaupungin nousu ja tuho, Leipurin kaunis vaimo, Mestarihuokka, Laitakaupungin lordi, Hint, Cabaré, Valkoinen hevonen, Isänmaan miehet, Romeo ja Julia, Moreeni, Kopit, Näköala silalta, Setzuaniin hyvä ihminen, Venetsian kauppias, Juoruja, Mustalaisruhtinatar, Lepakko, Iloinen leski, Itse iloinen leski, Kun kuu kutsuu
- Tarpeistonhoitajan tähtihetki (monologi)
- Anneli Kannon näytelmä Tango sateessa
- Monia lauluiltoja
- Yli 100 televisioroolia, lukuisia elokuvarooleja

The Avant logo is displayed in a stylized, bold, red font with a white outline.

Maailman monipuolisin kuormaaja

Kompakti mutta tehokas Avant-kuormaaja on työkoneena kuin sveitsiläinen linkkuveitsi. Liittyivätpä työsi viherrakentamiseen, kiinteistönhoitoon, maatalouteen tai rakentamiseen ja purkutöihin, löydät työlaitevalikoimastamme kaiken, mitä tarvitset.

Anna yhden koneen hoitaa useamman työt ympäri vuoden!

Avant-kuormaajat ja -työlaitteet

Avant Tecno Oy
Puh. (03) 347 8825 | myynti@avanttecno.com
Ylötie 1, 33470 Ylöjärvi

WWW.AVANT.FI

KIINTEISTÖPALVELU **SIIKI**